

پای درددل‌های کودکان زباله‌گرد

دل‌م برای پلو و گوشت لک زده

نسرین هزاره مقدم

زندگی مان را بگویم و تونویسی؟ این سوال، بی‌پاسخ می‌ماند. نمی‌توان به آنها وعده داد که بانوشتن، فقط با «نوشتن» همه چیز بهتر می‌شود.

۲،۵ میلیون تومان برای شش روز کار در هفته

اول محمدمصحت می‌کند. ۱۴ ساله است و بچه هرات و یک‌سال و نیم در تهران زباله‌گردی می‌کند. او که فقط یک پیراهن نازک و جلیقه‌ای بدون آستین بر تن دارد و گویا این لباس، تنها لباسی است که از دار دنیا دارد. از کار با پیمانکار می‌گوید: پیمانکار بازیافت زباله که محمد و پیش از صد کودک و بزرگسال دیگر (بیشتر کودکان زیر ۱۸ سال) کار می‌کنند: «کار ما از ساعت ۴ بعدازظهر شروع می‌شود و تا ساعت ۱۲ نصفه شب کار می‌کنیم. آخر شب، ماشین‌ها دنبال مان می‌آیدونان خشک‌ها و زباله‌های خشک را به پاسگاه‌ها می‌بریم. آنجا کار سوا کردن زباله‌ها انجام می‌شود. هر روز ساعت چهار عصر، خود پیمانکار ما را می‌آورد و آخر شب بازمی‌گرداند. گونی‌ها را که برمی‌گردانیم، خرابه‌ای پشت پارک می‌گذاریم تا آخر شب همه را با ماشین پیمانکار کنیم».

محمد می‌گوید که حقوق شان را ماهانه پیمانکار شهرداری می‌دهد: ماهی ۲ تا ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان برای شش روز کار در هفته. می‌گوید قرارداد هم داریم و ناگهان یک کارت ویزیت کوچک که در اثر تماس با دست‌های سیاه و پر از زباله، کاملاً سیاه شده، از جیب بیرون می‌آورد. پشت این کارت، پیمانکار با دست خط خودش نوشته «کار تفکیک زباله از سی آذر تاسی دی ماه» و پایین تر اسم خودش را نوشته و امضا کرده. محمد همین کاغذ را که فقط مشخص می‌کند کار فرما یک ماه در قبال کار کردن او مسئولیت دارد، قرارداد می‌داند. مسلم است که نمی‌شود انتظار قراردادی بهتر و قانونی تر داشت: قرارداد برای کار خطرناک تفکیک زباله در دوران کرونا هم با یک کودک!

محمد از مجوز پیمانکار و اصول کار خبری ندارد، اینکه چطور کودکان را به کار می‌گیرند، چطور این همه کودک سر در سطل‌های زباله می‌کنند

و برای پیمانکار، زباله‌های خشک جمع می‌کنند و چطور مجوز شهرداری گرفته شده است.

محمد می‌گوید، پیمانکار یک اتاق در یک خانه کلنگی در منطقه پاسگاه نعمت‌آباد برایمان پیدا کرده که در هر اتاق، چهار کودک شب‌ها می‌خوابند. کرایه هر اتاق، ماهی ۲۰۰ هزار تومان است که پیمانکار از حقوق مان کم می‌کند. این خانه حمام ندارد و نمی‌توانیم بعد از چند ساعت کار سخت و آلوده، تنی به آب بزنییم. می‌گوید: مخالفتی با کار ما نیست، پیمانکار همه کارها را کرده و کسی کاری به کار ما ندارد. پیمانکار در آمد بالایی دارد. هر پیمانکار شاید صد زباله‌گرد دارد. بخشی از درآمد را به شهرداری می‌دهد، بخشی را به زباله‌گردها می‌دهد و مابقی خدا تومان برایش باقی می‌ماند.

نداشتیم؛ حتی آن دو هفته‌ای که تهران تعطیل شد، ماسر کار بودیم. رحمان که او هم هرگز مدرسه نرفته و درس نخوانده می‌گوید: پیمانکار هیچ امکاناتی به ما نمی‌دهد. حتی ماسک هم به ما نمی‌دهد.

غیر از اینها، لباس دیگری ندارم. رحمان، ۱۳ ساله است و شناسنامه ندارد. از کودکی فاقد شناسنامه است و ماه‌هاست زباله‌گردی می‌کند. تک و تنها در تهران و شب‌ها در اتاقی در کنار کودک‌خانه زباله‌گرد دیگری می‌خوابد. او که هنگام ایستادن و صحبت کردن، انگار به شدت سردش است، در پاسخ به اینکه «یا با همین لباس کار می‌کنی؟» می‌گوید: غیر از این لباس‌های تنم، لباس دیگری ندارم. اینها را هم مردم به من داده‌اند. همیشه همین‌ها تنم است. روزهای تعطیلی اگر لباس‌ها خیلی کمیف شده باشند، توی حیاط آنها را می‌شویم.

لباس‌هایش حتی برای پاییز هم مناسب نیست و اکنون در قلب زمستان هستیم. وقتی به یاد می‌آوری که در هفته‌های قبل، شب‌ها دما زیر صفر بوده و حتی چند شبی در این منطقه برف باریده، عمق فاجعه خودش را بیشتر نشان می‌دهد. رحمان می‌گوید آن شب‌های سرد هم تاد نصفه شب کار می‌کردیم. در ماه‌های اوج کرونا هم کار می‌کردیم. ماه‌ها وقت تعطیلی

می‌نشیند؛ هم چهار بعد از ظهر برای آمدن به سر کار و هم نیمه‌شب، موقع بازگشت.

او که از هرات آمده، فقط دو سال مدرسه رفته و بعد از بیماری پدر، مجبور شده سر کار برود. می‌گوید روزی نهایت یک وعده غذایی خورد. حدود سه نصفه شب به خانه می‌رسیم، چهار تا تخم‌مرغ می‌شکنیم در روغن و می‌خوریم. بعد از غذا، حدود پنج صبح می‌خوابیم تا ۱۱-۱۲ ظهر بیدار که می‌شویم، چای و نان و پنیر می‌خوریم و باز روز از نو روزی از نو بوق ماشین پیمانکار ما را به خود می‌آورد که باید به زباله‌ها بر گردیم!

این کودکان می‌گویند ماه‌هاست گوشت نخورده‌اند و میوه هم نخورده‌اند. شیر و ماست هم به ندرت و تمام خوراکی‌شان خالی است یا نان و پنیر یا در بهترین حالت، نان و تخم‌مرغ! شیپور می‌گوید: دل‌م برای پلو و گوشت لک زده. ماهی سالی، مردم این محل، یک وعده غذایی گرم به ما می‌دهند که اگر این نباشد، خوراک ما همان نان خالی است و اگر بتوانیم، تخم‌مرغ می‌گویند. پیمانکار، تا حالا یک وعده غذا به ما نداده است و حتی برایمان نان خالی هم نمی‌خرد.

شیپور در پاسخ به این سوال که «کی قرار است دیدن خانواده‌ها بروی؟» می‌گوید: ما عید و تعطیل نداریم. پول داشته‌باشی، عید هست، پول که نداشته باشی، عید در کار نیست. همین الان اگر پول داشته باشی و بروی لباس برای خودت بخری، انگار عید آمده...

بزرگترین آرزوی شیپور این است: «کار نکنم، درس بخوانم و با خانواده‌ام زندگی کنم».

این کودکان با دست‌های نجیف و لاغرشان مدام استرس کار را دارند. باید تمام سطل‌ها را بگردانند و کلی گونی روی هم انبار کنند. برای آنها تنها چیزی که مطرح است، کار است و گونی‌های زباله. در این غروب دلگیر زمستانی، آدم‌ها کودک‌کشان را به پارک آورده‌اند و جوانان بسیاری تنی و والیبال بازی می‌کنند اما این کودکان زجر، فقط حساب گونی‌ها را که می‌دارند...

تداوم زباله‌گردی به رغم ممنوعیت‌ها

زباله‌گردی، بعد از آمدن بحران کرونا هم چنان و بی‌وقفه ادامه دارد، آن هم زباله‌گردی کودکان زیر ۱۸ سال؛ کودکانی که برای پیمانکاران شهرداری کار می‌کنند، سر درون سطل‌های زباله فرو می‌برند و دست‌آلوده را از زور سرما و درد، به گونه‌ها و صورت یخ‌زده خود می‌کشند.

این در حالی است که پانزدهم اسفندماه ۹۸، «غلامحسین محمدی» رئیس مرکز ارتباطات شهرداری تهران در صفحه شخصی خود نوشت: دادستانی تهران در پی شیوع ویروس کرونایی نام‌های از فرماندهی انتظامی تهران بزرگ خواست با همکاری

در پاسخ به اینکه «چرا ماسک نمی‌زنی، مگر از کرونا نمی‌ترسی؟» می‌گوید: چرا بترسم، ترس مال شمامست. ما باید کار کنیم که خانواده‌مان گرسنه نمانند. ماسک نمی‌زنم چون پول خرید ماسک ندارم. هر ماسک حداقل هزار تومان است. ما اگر ماسک بزنییم، یک ساعتی کنیم می‌شود و باید عوض کنیم. از کجا بیاورم روزی چند تا ماسک بخرم. اگر مردم به ما ماسک بدهند، می‌زنیم و گر نه، نه!

ماه‌هاست گوشت نخورده ایم «شیپور» کودک دیگری است که بیش از یک سال است کار بازیافت زباله را انجام می‌دهد و او نیز شب‌ها در نعمت‌آباد می‌خوابد. همان اتاقی که پیمانکار اجاره کرده او نیز پشت وانت یا خاور پیمانکار

۱۰ یا ۱۱ ماه از اسفند ۹۸ گذشته اما هنوز پیمانکاران از کودکان برای زباله‌گردی در تهران استفاده می‌کنند، از کودکانی که یا مهاجر هستند یا شناسنامه ندارند و زباله‌گردی به رغم این همه نامه و دستور و خطاب، هنوز متوقف نشده است

شهرداری تهران مانع زباله‌گردی در سطح شهر شوند. از آن پیشتر، در همان اسفند ۹۸، سرپرست سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران گفت: از هفته گذشته زباله‌گردی و تفکیک پسماند از مخازن شهری در تهران ممنوع اعلام شد. سیدمالک حسینی ضمن اشاره به دغدغه همگانی مردم در خصوص کودکان کار، به ویژه کودکان زباله‌گرد پس از شیوع ویروس کرونا گفت: آسیب‌های اجتماعی مربوط به کودکان در حیطة وظیفه و اختیار سازمان بهزیستی است و به دلیل حساسیت موضوع، دیگر سازمان‌ها به طور قانونی اجازه مداخلات جدی در این زمینه را ندارند.

وی افزود: از هفته گذشته با پیگیری سازمان‌های مردم‌نهاد، موضوع زباله‌گردی و تفکیک از مخزن را در تهران ممنوع و غیرقانونی اعلام کردیم. همچنین «جوادی یگانه» معاون اجتماعی و امور فرهنگی شهرداری تهران در مکاتباتی با استاندار تهران درخواست ورود نیروی انتظامی به این موضوع مطرح کرد.

سرپرست سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی ضمن اشاره به جریمه‌های سنگین پیمانکاران شهرداری در صورت استفاده از کودکان زباله‌گرد اظهار کرد: در خصوص پیمانکاران شهرداری دچار مشکل نیستیم. مشکل اصلی پیمانکاران غیررسمی هستند. بیش از ۹۰ درصد از این افراد غیرایرانی بوده، وضعیت هویتی مشخصی ندارند و مهاجر غیرقانونی هستند. همچنین در بیشتر موارد سکونت‌گاه‌شان متغیر بوده و این موضوعات سبب می‌شود که نظام کنترلی آنها بسیار دشوار باشد.

چگونه است که ۱۰ یا ۱۱ ماه از اسفند ۹۸ گذشته اما هنوز پیمانکاران از کودکان برای زباله‌گردی در تهران استفاده می‌کنند، از کودکانی که یا مهاجر هستند یا شناسنامه ندارند و چگونه است که زباله‌گردی به رغم این همه نامه و دستور و خطاب، هنوز متوقف نشده است؟ به راستی چند صد کودک مثل محمد و رحمان و شیپور، در سطح پارک‌ها و خیابان‌های این پایتخت در نداشت، سر در باز مانده آکنده از آلودگی و بیماری زندگی مردم دارند؟

شب در حال سایه انداختن بر پارک است و ورزش دسته‌جمعی مردم تعطیل می‌شود اما کار کودکان زباله‌گرد، نه محمد و شیپور با گام‌های خسته و آهسته دور می‌شوند. چند قدم که دورتر می‌روند، ناگهان با نگرانی برمی‌گردند: «از ما عکس نگیری یک وقت، اگر پیمانکار بفهمد که با شما صحبت کرده‌ایم و همه چیز را گفته‌ایم، دیگر به ما کار نمی‌دهد. نان مان را آجر کنی یک وقت، خانواده‌هایمان گرسنه می‌مانند، ممنون».

اخبار کارگری

بیکاری ۱۵ کارگر لوله‌گذاری سد مخزنی بیجار

سد کم ۱۵ کارگر شاغل در پروژه لوله‌گذاری آب شرب سد مخزنی شهر بیجار به قومن، با متوقف شدن کار بیکار شدند. به گزارش ایلنا، حدود ۴۲ کارگر در این پروژه عمرانی مشغول به کار هستند که دست کم یک سال معوقات مزدی دارند اما از ابتدای دی ماه سال جاری کار فرمایه دلیل برخی مشکلات ایجاد شده در پروژه، کار را متوقف کرده و حدود ۱۵ کارگران را بیکار کرده است.

اعتراض کارگران به کندی در تهاوت بدهی‌های هیکو

کارگران هیکو به تاخیر در روند تهاوت بدهی‌های این مجتمع اعتراض و تجمع صنفی برگزار کردند. به گزارش ایلنا، این کارگران با بیان اینکه این اعتراض به هیچ وجه تجمع نیست، مطالبات خود را تسریع در روند تهاوت بدهی‌های هیکو، راه‌افتادن چرخ‌های تولید و منع واردات ماشین‌آلاتی که در هیکو توان ساخت آنها وجود دارد، بیان کردند. کارگران هیکو می‌گویند: رونق تولید از همه چیز مهم‌تر است و اگر تولید را نینتد و روی غلنگ نباشد، کارگران نیز دچار مشکلات و بحران خواهند شد. کارگران هیکو بعد از تمام شدن شیفت کاری‌شان، بانصب یک بنر در محوطه مجتمع، مطالبات خود را بیان کردند و خواستار پاسخگویی مسئولین شدند.

نماینده قزوین در مجلس: احتمال تخصیص بودجه همسان‌سازی بعید است

نماینده قزوین در مجلس گفت: به نظر نمی‌رسد در بودجه سال ۱۴۰۰ منبع مناسبی برای همسان‌سازی دستمزدها تعیین شود. به گزارش ایلنا، فاطمه محمدبیگی در دیدار با مدیر کل تأمین اجتماعی استان قزوین اظهار کرد: اتفاقات این روزها و تفاوت در پرداخت به بازنشستگان تأمین اجتماعی، کام کارگران بازنشسته را تلخ کرده و مردم حق دارند که در این خصوص اعتراض داشته باشند. وی ادامه داد: این مشکل نه تنها در سطح استان‌ها که در سطح کشور باید رفع شود. در حال پیگیری مطالبات بازنشستگان از تأمین اجتماعی و وزارت کار هستیم. وی با اشاره به اینکه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به بودجه سال جاری با کاهش‌های چشمگیری روبه‌رو است، اذعان کرد: بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به امسال شش تر است و زندگی مردم سخت‌تر خواهد بود و نیازمند این مسأله است که مردم نسبت به هزینه‌های خود مدیریت بیشتری داشته باشند. با این حال از نگاه مجلس این بودجه، برنامه خوبی نیست.

گاز کارخانه ایران پوپلین قطع شد

کارگران کارخانه «ایران پوپلین» از قطع موقت گاز این کارخانه به دنبال مصوبه کاهش مصرف سوخت واحدهای صنعتی خبر دادند. این کارگران به ایلنا گفتند: به دنبال مصوبه اخیر که معاونت هماهنگی و عمرانی استانداری گیلان صادر کرده، فشار گاز شرکت‌های پر مصرف صنعتی گیلان از جمله ایران پوپلین به میزان ۵۰ درصد کاهش یافته است. یکی از کارگران این کارخانه با بیان اینکه به دنبال این مصوبه، جریان گاز مصرفی کارخانه ایران پوپلین از ساعت ۱۰ یکشنبه شب (۱۴ دی ماه) تا ۸ ساعت قطع شده، افزود: در حال حاضر فعالیت کارخانه موقتا تا وصل مجدد گاز متوقف شده است.

ضعف وزارت کار ناشی از سیاسی کاری است

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس با بیان اینکه ضعف موجود در زیرمجموعه‌های وزارت تعاون ناشی از سیاسی کاری و روابط زنجیره‌ای است، خواهان اصلاح این روند شد. حسن محمدیاری در گفت‌وگو با خبرگزاری خانه ملت گفت: اختیارات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حوزه‌های مختلف در قانون پیش‌بینی شده و مجموعه‌های گسترده‌ای همچون سستا، بخش اعظمی از کارخانجات، بیمه‌ها، بهزیستی و... تحت پوشش آن قرار دارند. نماینده تالش در مجلس ادامه داد: لازم است برای این وزارتخانه سازوکاری تعریف کنیم که به گونه‌های مدیریت کند که در زیرمجموعه‌هایش تنها از ظرفیت مدیران کارآمد استفاده شود.

جدیددی را به کارگیری کرده و به صورت پایدار آنان را بیمه کنند.

۷۵ هزار میلیارد ریال تسهیلات برای مسکن کارگری اختصاص یافت

محمدجعفر کبیری در گفت‌وگو با خبرگزاری ایرنا اظهار داشت: تعاونی‌هایی که می‌خواهند از این تسهیلات استفاده کنند تا پایان سال به بانک توسعه تعاون مراجعه کرده و درخواست خود را ارائه دهند. وی با بیان اینکه بیشتر تعاونی‌های مشکل‌دار در زمینه دریافت تسهیلات با چالش مواجه هستند،

معاون امور تعاون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: بانک توسعه تعاون برای تکمیل تعاونی مسکن کارگری خط اعتباری ۷۵ هزار میلیارد ریالی ایجاد کرده که به صورت میانگین به ازای هر واحد مسکونی یک میلیارد ریال با بازپرداخت ۱۰ سال

معاون امور تعاون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: بانک توسعه تعاون برای تکمیل تعاونی مسکن کارگری خط اعتباری ۷۵ هزار میلیارد ریالی ایجاد کرده که به صورت میانگین به ازای هر واحد مسکونی یک میلیارد ریال با بازپرداخت ۱۰ سال

معاون امور تعاون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: بانک توسعه تعاون برای تکمیل تعاونی مسکن کارگری خط اعتباری ۷۵ هزار میلیارد ریالی ایجاد کرده که به صورت میانگین به ازای هر واحد مسکونی یک میلیارد ریال با بازپرداخت ۱۰ سال